326027 - Gayrimüslimlerin Bulunduğu, Karma Bir Ortamda Çalışmanın Ve Onların Dinleri Hakkında Saatlerce Konuşmalarını Dinlemenin Hükmü Nedir?

Soru

Kurucuları ve sahipleri Hristiyan olan, çalışanlarının çoğu da aynı dinden olan bir şirkette çalışıyorum. Bu durumda kazancım haram olur mu? Onları İslam'a davet etmememden dolayı sorumlu tutulur muyum? Ahlâkım ve muamelemle İslam'ı güzel temsil etmeye çalışıyorum; bu yeterli midir? Onlarla birlikte bulunmam ve onların dinlerine dair (oruç, kilise hizmeti vb.) konuşmalarını, itiraz etmeden dinlememden dolayı sorumlu olur muyum? Bu konuşmaları görmezden gelmeye çalışıyorum; fakat neticede insanız ve onlar saatlerce yanımda konuşuyorlar.

Cevap özeti

Gayrimüslim yanında çalışmak, hizmet mahiyetinde olmamak şartıyla caizdir. Ancak Müslümanın, içki üretmek veya domuz gütmek gibi kendisi için caiz olmayan bir işi yapmak üzere kendisini gayrimüslime kiralaması caiz değildir.
Bununla birlikte, selâm verme, taziye ve tebrik gibi konularda şer'î hükümlere riayet etmesi gerekir.
Asıl olan, kadın-erkek karışık (karma) ortamlarda çalışmanın haram olmasıdır. Çünkü bu durum birtakım sakıncalara ve mahzurlara yol açar. Gayrimüslimlerle olan karışımda ise bu sakınca daha da büyür; zira onlarda fısk, haram ilişkiler ve bu tür konuşmalar daha yaygındır.

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Birincisi: Gayrimüslim yanında çalışmanın hükmü

Gayrimüslim yanında çalışmak, hizmetçilik mahiyetinde olmamak şartıyla caizdir.

“el-Mevsûʿa el-Fıkhiyye”de (19/45) şöyle denilmiştir:
“Fakihler, gayrimüslimin Müslümana hizmet etmesinin caiz olduğu hususunda ittifak etmişlerdir. Aynı şekilde, Müslümanın kendisini belirli bir iş için –elbiseyi dikmek, ev inşa etmek, arazi ekip biçmek gibi– bir gayrimüslime kiralamasının da caiz olduğu konusunda ittifak etmişlerdir. Çünkü Ali (Allah ondan razı olsun), bir Yahudiye her kova su karşılığında bir hurma almak üzere kendisini kiralamış, bunu Peygamber’e bildirmiş, o da bunu inkâr etmemiştir. Ayrıca zimmette yapılan işte kişi işi başkasına gördürebilir.

Ayrıca fakihler, Müslümanın kendisini gayrimüslime, kendisi için caiz olmayan bir işte kiralamasının caiz olmadığı konusunda da ittifak etmişlerdir; mesela içki sıkmak, domuz gütmek ve benzeri işler gibi.”

Bununla birlikte, selâm verme, taziye ve tebrik gibi hususlarda şerʿî hükümlere riayet edilmesi şarttır.

İbn Useymîn’e şöyle sorulmuştur:
“Bir kimse kâfirlerle birlikte çalışıyor; ona ne tavsiye edersiniz?”

Şöyle cevap vermiştir:
“Bu kardeşimize tavsiyemiz şudur: Allah’a ve Rasûlü’ne düşman olan, İslam’dan başka bir dine mensup kimselerin bulunmadığı bir iş aramasıdır. Eğer bu mümkün olursa yapılması gereken budur. Eğer mümkün olmazsa, bunda bir sakınca yoktur; çünkü o kendi işiyle meşguldür, onlar da kendi işleriyle meşguldürler.

Ancak kalbinde onlara karşı bir sevgi, muhabbet ve dostluk (velâ) bulunmaması şarttır. Ayrıca selâm verme, selâmı alma ve benzeri konularda şerʿî hükümlere riayet etmelidir. Yine onların cenazelerine katılmamalı, hazır bulunmamalı, bayramlarına iştirak etmemeli ve onları bu bayramlar sebebiyle tebrik etmemelidir.”

(“İbn Useymîn Fetvaları”, 3/39)

İkincisi:

Asıl olan, kadın-erkek karışık (karma) ortamlarda çalışmanın haram olmasıdır. Çünkü bu tür ortamlarda birçok sakınca ve olumsuzluklar ortaya çıkar. Bu husus daha önce (1200), (97410), (106815) ve (103044) numaralı cevaplarda da açıklanmıştır.

Karma ortamın sakıncası, gayrimüslimlerle birlikte olunduğunda daha da büyür. Çünkü onlarda fısk, haram ilişkiler ve bu tür konuşmalar daha yaygındır. Buna onların dinleri ve ibadetleri hakkında saatlerce süren konuşmaları da eklenecek olursa, bu –Allah'a yemin olsun ki– büyük bir belâdır.

Bu sebeple:
Kendini koru, bu işten uzaklaş ve karma olmayan bir iş ara. Çünkü dinin korunması, malın korunmasından önce gelir.

Allah en doğrusunu bilir.